Anul XLV.- Nr. 276 8 Pagini EXEMPLARUL { în țară 3 lei / în străinătate 6 lei 8 Pagini Sâmbătă 26 Noembrie 1927

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE și TELEFONICE

Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

ABONAMENTE IN ȚARA — STRAIN. Lei 200 | 3 Luni | 460 „ 380 | 6 „ | 880 „ 750 | 12 „ | 1700 Pe lună 80 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

ABONAMENTE la „VESELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călătorilor" Câte 220 lei în țară 440 lei în străinătate pe un an

Director: STELIAN POPESCU

TELEFON: Direcția 313/72 – 364/64 Administrația 313/71 Secretariatul de Redacție 356/43 Redacția: Coresp. cu provincia 302/98 — 335/31

A MURIT ION I. C. BRATIANU

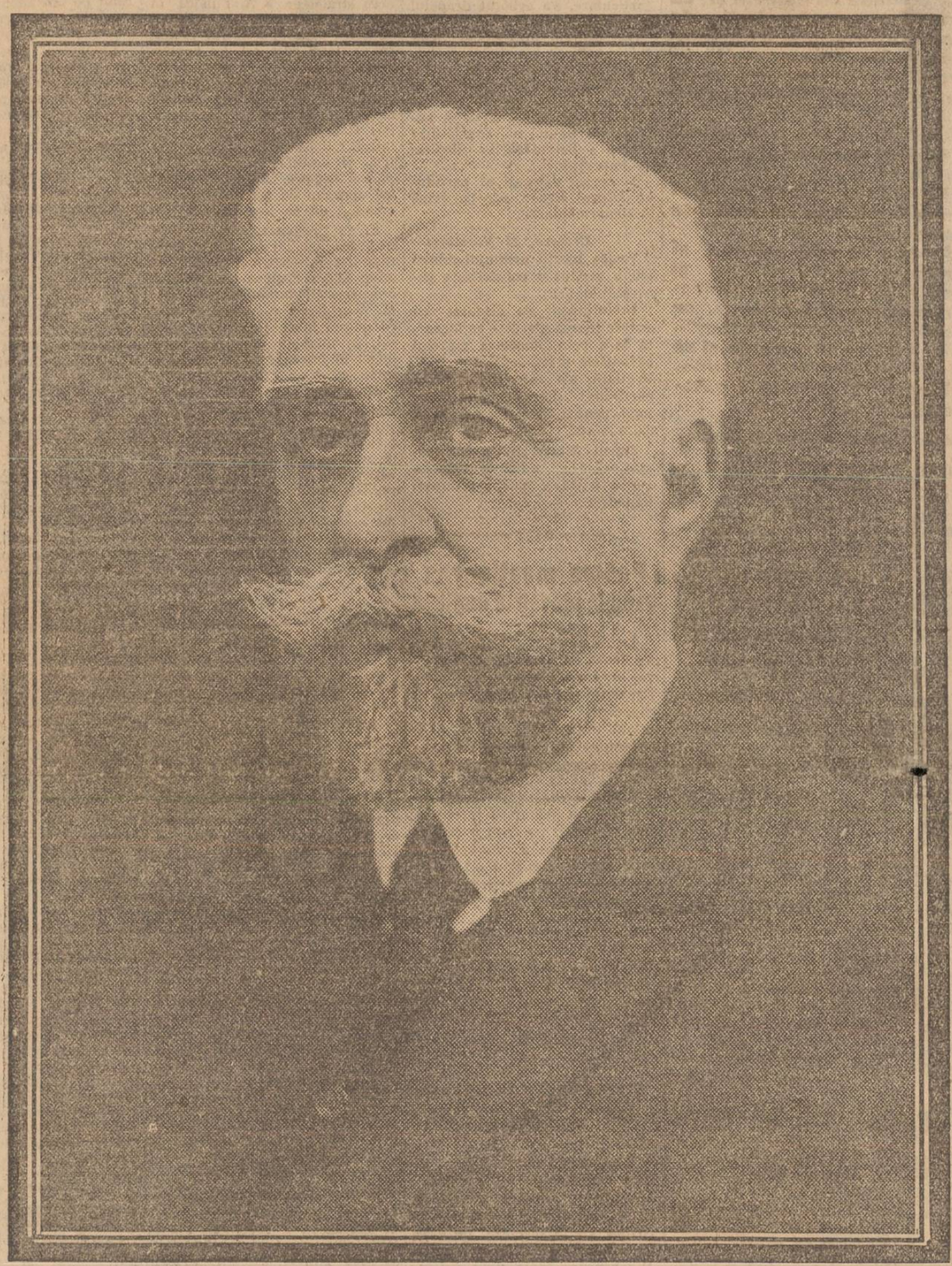

Ion I. C. Brătianu

Ion Brătianu, președintele consiliului de miniștri, e mort. Vestea e cutremurătoare. Stă mintea 'n loc; mintea unei națiu e învăluită în doliu. Aripele morții au fâlfâit de-asupra celui mai cuprinzător suflet politic al țării și l-au luat să-l ducă, luând țării pe cel mai de seamă dintre fiii săi aleși, luând neamului pe cel mai bun dintre devotații săi.

După Regele lealității românești, a murit ziditorul întregirii, conducătorul muncii, luptei și amarnicelor oboseli de mărirea țării și refacerii ei.

Trăznetul acestei morți înăbușă, fiindcă Ion Brătianu era purtătorul torțelor, el era călăuzitorul și pe umerii lui apăsau toate poverile răspunderii înlăturării dificultăților și deschiderii drumului întru așezarea năzuințelor.

In cumpăna vremii, gândul lui hotărît strejuia primejdiile și liniștea vorbei lui stăpânea neliniștea. Înțelepciunea lui a fost pentru țară și popor, fundament de înălțare și propășire.

Și s'a prăvălit ca o stâncă uriașă, făcând un popas nădejdilor și întrerupând depănarea gândurilor de înaintare, căci nu mai e el cu energia lui sobră, cu disciplina lui imperativă pentru binele obștei românești, cu iubirea adâncă, adâncă până la misticism a neamului; cu patriotismul cel mai constructiv, ce a călăuzit țara. El nu mai e. In față e mormântul. Mormântul lui, care a biruit toate piedicile și a înfrânt toate dușmăniile ca să-și cinstească țara și neamul.

Ion Brătianu a făcut cele mai glorioase capitole din istoria politică a României.

Sub privegherea lui s'au împlinit toate poruncile, și ale conștiinței și ale instinctului național.

Sub călăuza lui s'au înscris în trudita istorie a poporului român, paginile de exaltare patriotică ale unirii fraților și de răsluire a hotarelor, care umileau istoria și turteau geografia românilor.

Și-acum, când chemarea lui avea rost de solie, întru întărirea zidirii țării noui și mari, s'a prăbușit. Repede spăimântător de repede, doliul național s'a întins ca o pânză dela un capăt la altul al țării.

Tragedia a împăenjenit vederile. Nenorocul sugrumă o clipă din respirarea României, fiindcă Ion Brătianu, de numele căruia e legată toată strălucirea ei modernă, e mort.

După durerea morții Regelui, durerea morții celui mai mare sfetnic pe care l-a avut Coroana.

Ni s'au încețat sufletele. Prea sunt mari durerile, prea sunt cernite inimile.

Ziditorii au intrat în cripte.

CEL CARE S'A DUS

Incercarea de a caracteriza printr'o formulă viața publică a lui Ion I. Brătianu se lovește de mărimea activității sale.

Cu toate astea judecata imparțială va putea spune, că ceeace l'a caracterizat mai presus de toate, au fost trei însușiri inerente oamenilor de stat de rasă superioară.

Simț politic.

Suflet mare.

Prestigiu personal.

Moștenitor al unui nume glorios în istoria modernă a țării, el a avut sarcina deopotrivă de norocoasă și de grea, să asume noui răspunderi în conducerea statului și să-i adaoge noui titluri la recunoștința țării. S'a achitat de această misiune cu o inteligență și o abilitate pe care, înainte de a le înregistra istoria, le-au recunoscut în totdeauna chiar adversarii săi cei mai crânceni. In special acțiunea sa din timpul neutralității, când soarta i-a hărăzit și onoarea neasemuită de a fi interpretul în fapt al instinctului național, și răspunderea uriașă de a hotărî mijloacele pentru realizarea întregirei neamului, va rămâne una din cele mai grele încercări la care a fost supus vreodată un om de stat și pe care a învins-o printr'o îndemânare subliniată în chip luminos în antologia internațională a actelor politice strălucite.

Dar dacă în Ion I. Brătianu omul de stat se impunea cu o vigoare irezistibilă, sufletul său a fost mai puțin cunoscut, din cauza acelei rari podoabe, discrețiunea, care-l acoperă, în loc să-l descopere. Greu de întâlnit o ființă mai pătrunsă de tezaurele poporului român, pe care l-a iubit slujindu-l, nu ademenindu-l. Cine era mai simțitor ca el, la tot ce formează istoria acestui neam? Cine dădea la o parte orice alte preocupări, atunci, când avea prilejul să cunoască o nouă față, un nou moment din trecutul politic, cultural, artistic, din sbuciumările, durerile, bucuriile naționale? Cine punea mai presus de orice, desfătarea de a-și umple sufletul cu darurile câmpiei românești, cu virtuțile poporului român din vechiul regat și din teritoriile alipite, mai ales din Transilvania, pe care încă de mult a cutreerat-o, a cercetat-o, și a venerat-o? De aceea, în apărarea intereselor României, personalitatea lui Ion I. Brătianu venea în totdeauna cu acea parte a sufletului, care cucerește prin puterea covârșitoare a credinței.

Figura cea mai reprezentativă a generației ursite să dea neamului întregirea, pilot fericit la cârma statului în cele mai grele ceasuri, Ion I. Brătianu se bucura de un prestigiu fără pereche înăuntru și definitiv consacrat în afară. Era mai mult de cât o mândrie pentru România să se poată consolida liniștită la adăpostul experienței uneia din căpeteniile politice europene. Tinându-se departe de mărunțișurile vieții publice, planând în înălțimea de unde interesele generale apar libere de celelalte, luase în conștiința națiunei îndoitul caracter de simbol și întrupare a celei mai mari încrederi și speranțe.

Pierderea unui asemenea om este imensă.

Prin imensitatea ei, impune tuturor, ca o sacră datorie, să întoarcă ochii dela scopuri mici, pentru a privi, în deplină înțelegere, numai și numai interesele supreme ale țării.

Patriotismul mai presus de toate: așa am învins greutățile trecute, așa le vom învinge în viitor.

Opera marelui dispărut

Ion I. C. Brătianu nu mai este.

O boală năprasnică l-a secerat pe fostul președinte al consiliului, tocmai în împrejurările de astăzi, când țara avea nevoe de conducerea sa fermă și înțeleaptă.

In epoca de după război, când e aproape un truism constatarea, că există o secetă de oameni mari, — în mica noastră lume politică din România-Mare și Nouă, personalitatea puternică a lui Ion I. C. Brătianu se impunea tuturor, — indiferent de credințe și doctrine politice, indiferent de pasiunile trecătoare, cari impart de obicei oamenii politici în tabere deosebite și adverse.

Adevăratele valori politice sunt rare, căci adevăratele valori politice sunt numai acelea, cari concentrează într'însele virtuțile civice; cari sintetizează capacitatea creatoare și productivă în ordinea morală, socială și politică, contribuind într'o măsură cât mai largă și simțită la prosperitatea și înălțarea statului, la mărirea și întărirea națiunii.

Ion I. C. Brătianu a făcut parte din acei oameni predestinați, pe cari Emerson i-a numit „sarea pământului" și despre cari Carlyle spunea, că ei au primit de la naștere un mesaj din partea providenței, ca să-l transmită concetățenilor lor.

Când Ion I. C. Brătianu a făcut cunoscut regelui Carol I și țării, în 1913, că o reformă agrară se impune spre a se crea țărănimii noastre o stare socială și economică, mai bună, impusă de înalte considerațiuni morale și politice, el a transmis mesajul, de care a vorbit Carlyle.

El a fost atunci, nu interpretul propriei sale voinți, ci înțelegătorul vremurilor sale.

Spiritul său clar văzător, temperamentul său energic și disciplinat, simțul său pătrunzător politic, vigoarea caracterului său și voința sa fermă au contribuit să facă pe Ion I. C. Brătianu să traducă, totdeauna, voința în acțiune și acțiunea în opere pozitive. Reforma agrară, promisă în 1913, a realizat-o sub domnia marelui și înțeleptului Rege Ferdinand I. Nu se poate nega importanța covârșitoare a acestei reforme, care cu tot caracterul ei revoluționar, din punctul de vedere social și economic, a fost înfăptuită, fără zguduiri, fără vărsare de sânge, fără salturi în necunoscut. Și astăzi, când țărănimea este stăpână pe pământul ei, numele înfăptuitorului reformei agrare, va fi pronunțat cu pietate și recunoștință.

Când a izbucnit războiul mondial, Ion I. C. Brătianu, în calitate de șef al guvernului român, a știut, în acele vremuri de grea cumpănă pentru țară, să desfășoare o acțiune diplomatică de primul ordin, luând în serioasă considerație, nu numai interesele permanente ale statului, dar mai cu seamă aspirațiile legitime ale întregului neam românesc. El a fost și atunci, nu interpretul propriei sale voințe, ci interpretul voinței unui neam întreg, care dorea și cerea realizarea unității naționale într'un stat omogen, mare și puternic. România a putut să intre în război, alături de marii ei aliați din apus, grație tratatului de la 4 August 1916, semnat, din partea României, de Ion I. C. Brătianu.

Poporul nostru nu va uita nici odată numele marelui român, Ion I. C. Brătianu, care prin adâncul său patriotism, prin iubirea sa de neam, prin strălucitele sale însușiri morale și politice, a contribuit atât de mult la mărirea, întărirea și prosperitatea statului român întregit.

Numele lui Ion I. C Brătianu va rămâne înscris cu litere neperitoare în cartea de aur a neamului românesc, pentru că el a înțeles, în cea mai însemnată epocă din istorie, ceași marii bărbați de stat și patrioți dispăruți, Take Ionescu și Nicolae Filipescu, ceeace dictează interesele civilizației și ale neamului românesc.

Notițe biografice

Ion I. C. Brătianu a fost fiul marelui om de stat Ioan Brătianu, care a pus bazele partidului liberal în România, inspirat fiind de ideile generoase, cari au însuflețit generația revoluționară din 1848 sub influența revoluțiunii franceze. Ion I. C. Brătianu s'a născut în 20 August 1864. El a făcut studiile primare și liceale unde a absolvit șc. Politehnică și aceea de poduri și șosele, obținând titlul de inginer. Cât timp a studiat în capitala Franței, tânărul Brătianu a stabilit relațiuni de prietenie cu numeroși francezi, cari mai târziu au ocupat situații strălucite în viața politică, literară, sau științifică.

Revenit în țară, tânărul Ion Brătianu a continuat să cultive aceste prietenii.

IN CORPUL TECHNIC

El a intrat în corpul nostru technic și a lucrat câtva timp, sub conducerea regretatului inginer Anghel Saligny, la construirea marelui pod de peste Dunăre, unde s'a distins, nu numai prin solidele sale cunoștințe technice, dar și prin spiritul său conștiincios și camaraderesc, prin puterea sa de muncă, zelul și devotamentul său.

A lucrat apoi la lărgirea liniei Bacău—P.-Neamț, la dublarea liniei Chitila-București.

PERSONALITATEA LUI I. I. C. BRATIANU

De la școala franceză modernă, mult regretatul bărbat de stat a câștigat, de oparte, spiritul pozitiv, științific; disciplina intelectuală; puterea de pătrundere și de altă parte, darul vizlunii clare, obicinuința dialecticei pure, elocința caldă și convingătoare.

Dela părintele său, a moștenit însușirile omului politic, care mai târziu avea să fie chemat să conducă acelaș partid politic și să prezideze, în calitate de șef de guvern, evenimentele cele mai importante din istoria neamului românesc.

Aceste însușiri au fost predominate de o înțelegere clară a realităților, de o voință perfect echilibrată și pronunțat afirmată; de un simț politic remarcabil, cari i-au permis — când ora marilor decizluni au sunat — să le pună în serviciul patriei sale prin hotărîri ferme, prin acțiuni conduse cu energie și bine susținute, prin soluții înțelepte.

Ion I. C. Brătianu a debutat în viața politică, în 1895, când a fost ales deputat al col. I de Gorj. La 31 Martie 1897 a fost numit ministru al lucrărilor publice, în ministerul Sturdza.

Ion I. C. Brătianu a împăcat principiile politicei idealiste cu principiile politicei pozitiviste. El niciodată n'a stabilit o linie de demarcație între dânsele, nici nu le-a confundat prin compromisuri, ci le-a pus în acord, având ca scop suprem de atins, — fie binele contimporanilor săi, fie înălțarea și propășirea patriei și a neamului său. In împrejurări grele, a știut să domine evenimentele și nici odată nu s'a lăsat dominat de ele. El n'a șovăit, ci și-a asumat toată răspunderea actelor sale, căci cunoștea arta de a guverna, după cum era un bun psiholog, un excelent tactician și un fin diplomat.

Principiile sale politice se pot încadra în formula liberalismului modern, bazat pe practica unei democrații sănătoase, tica unei democrații sănătoase. Odată a declarat Ion Brătianu, în Cameră:

„Ori care ar fi împrejurările, nu voi fi împins să merg nici prea mult la dreapta, dar nici prea mult la stânga".

Iată definită politica de echilibru, — liberală și democratică

ION I. C. BRATIANU,—ȘEF DE PARTID ȘI ȘEF DE GUVERN

Chemat la conducerea partidului liberal, în 1909 după retragerea lui Dim. D. Sturdza. Ion I. C. Brătianu a promis solemn că își va îndeplini greaua sa misiune prin respectarea doctrinei și principiilor partidului său, dar mai presus de toate, prin luarea în considerație a dorințelor și intereselor generale ale țării. Și el s'a ținut de promisiune. Exercițiul puterii nu l-a făcut să uite promisiunea d'intâi, angajamentele sale. El a fost un șef cu autoritate, dar fără să abuzeze de această autoritate; un conducător avizat, înțelept; un consilier al tronului totdeauna credinclos și devotat; un servitor al statului, plin de demnitate și conștiincios. A fost ministru al lucrărilor publice, al domeniilor, al externelor, al internelor (1907), apoi președinte al consiliului și ministru de război și de externe afirmând calități de adevărat bărbat de stat.

RASCOALELE ȚARANEȘTI

In 1907, isbucnind răscoalele țărănești, guvernul conservator, prezidat de Gh. Gr. Cantacuzino, a fost nevoit să demisioneze și atunci fruntașii acestui partid au făcut apel la patriotismul șefului partidului liberal ca să ia puterea spre a restabili ordinea și liniștea în țară. Situația era foarte grea, de oarece, în interior, răscoalele țărănești se întindeau și amenințau centrele urbane, iar în apropierea granițelor de la nord, se concentrau trupe austro-ungare. In asemenea împrejurări grele, Ion I. C. Brătianu și-a asumat răspunderea ca ministru de interne.

REFORMATORUL

Dar, Ion I. C. Brătianu a tras și consecințele de ordin social, economic și politic, din acele triste evenimente. In 1913, după ce a luat parte la campania din Bulgaria, ca ofițer de rezervă, având gradul de căpitan, a făcut cunoscut printr'o scrisoare, țării, că o reformă agrară se impune, pentru împroprietărirea țăranilor.

Și această reformă agrară a fost înscrisă în programul partidului liberal, odată cu aceea a sufragiului universal, egal, direct și secret. Reforma agrară, anunțată în 1913, n'a putut fi realizată, decât în 1919, din cauza războiului.

Această mare reformă, care a fost o adevărată revoluție pacinică, a asigurat clasei rurale o situație economică bună, iar țării, i-a garantat pacea internă.

DIPLOMATUL. — GUVERNAREA DE LA 1914—1919

Dela Ianuarie 1914 și până la Septembrie 1919 — adică în epoca cea mai grea prin care a trecut neamul nostru — neutralitatea, războiul și tratativele de pace — Ion I. C. Brătianu a condus aproape neîntrerupt destinele țării, cu multă chibzuință, fermitate și autoritate.

In timpul neutralității, el a dirijat acțiunea diplomatică cu prudență, abilitate, pricepere și înțelepciune, așteptând să sune ciasul României. A jucat strâns; a negociat; s'a informat; s'a preparat. A fost o acțiune diplomatică plină de greutăți și de riscuri mari, dar Ion I. C. Brătianu a condus-o, în așa mod, în cât a atins scopul ce-l urmărea: intrarea în război alături de aliații noștri firești, însă prin asigurarea chestiilor teritoriale relative la Ardeal, Banat și Bucovina, precum și la cooperarea armatelor rusești în Moldova și Dobrogea și a armatei aliate dela Salonic, comandată de generalul Sarrail.

La 30 Iunie 1916, contele Czernin, fostul ministru al Austro-Ungariei în București, comunica, la Viena, baronului Burran, *„că Brătianu nu așteaptă decât ora proprice ca să intre în Transilvania"*...

La 4 August 1916, în casa lui Procopiu din București, Brătianu semna tratatul de alianță cu Marea Britanie, Franța, Rusia și Italia, prin care se recunoștea drepturile noastre asupra provinciilor române de peste Carpați. Și în ziua de 14 August, guvernul Ion Brătianu declara război Austro-Ungariei și ordona mobilizarea armatei...

Zarul se aruncase.

Armele urmau să hotărască soarta noastră. După retragerea armatelor noastre în Moldova, în Decembrie 1916, s'a constituit, la Iași, guvernul de colaborare Ion Brătianu—Take Ionescu.

Guvernarea istorică dela 1914-1919, a fost întreruptă dela Ianuarie 1918 până la sfârșitul lunii Februarie 1918 (guvernul Averescu) și dela Martie 1918—Octombrie 1918 (guvernul Marghiloman) și apoi de guvernul prezidat de generalul Coandă.

TRATATIVELE DE PACE DE LA PARIS

In ziua de 29 Noembrie 1918, s'a constituit guvernul Brătianu,

Citiți continuarea în pagina II-a.